

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คุณภาพของเยาวชนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง ยิ่งสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของสื่อและเทคโนโลยี ประกอบกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เพิ่มความรุนแรงขึ้น คุณภาพของเยาวชนยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5) ในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียน

มีความสามารถในการพัฒนาตนเองเป็นผู้รู้จักคิด และวิเคราะห์ใช้เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด รักการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข และมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนรักการอ่าน ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ รวมทั้งต้องเข้าใจว่างานทุกอย่างย่อมต้องมีอุปสรรคและความลำบากบ้าง มากหรือน้อยแตกต่างกันไป หากขาดความขยันหมั่นเพียร ความอดทน และความพยายาม ฝ่าอุปสรรคด้วยความอดสาหะแล้ว การงานต่างๆย่อมสำเร็จได้ยาก การศึกษาจึงเป็นกระบวนการช่วยให้คนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน สิ่งที่ใช้ในการพิจารณาถึงคุณภาพของผู้เรียนมีหลายประการ แต่ประการที่สำคัญมากประการหนึ่งก็คือ ความอดสาหะของนักเรียน ซึ่งความอดสาหะในการเรียนน่าจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวของนักเรียนเอง

ความมานะอดสาหะจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของคุณลักษณะของนักเรียนที่รักการเรียน และควรปลูกฝังให้เป็นส่วนหนึ่งของนิสัยการเรียน ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตั้งใจ ความเอาใจใส่ ความอดทน ความกระตือรือร้น ความพยายามและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญ ใช้ความพยายามอย่างสุดความสามารถเพื่อให้กิจกรรมที่ตนกระทำ

ประสบความสำเร็จ ความมานะอุตสาหะในการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Erikson. 1968 : 123) กล่าวคือ การที่นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับความมานะอุตสาหะของนักเรียน คือ ถ้านักเรียนมีความมานะอุตสาหะมาก จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ในทางกลับกันถ้านักเรียนมีความมานะอุตสาหะน้อย ก็จะทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นอกจากนี้ความมานะอุตสาหะยังทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวาง มีปัญญาเฉลียวฉลาด และมีไหวพริบดีทำให้ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ความมานะอุตสาหะในการเรียนมีความสำคัญต่อเยาวชนทุกคนในวัยเรียน เพราะการที่เยาวชนจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้นั้น จะต้องอาศัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดู การควบคุมตนเอง ความคาดหวังของนักเรียนและความคาดหวังของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน (จงลักษณ์ สีหาราช. 2548 : 85-88) ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ ทองสว่างแจ้ง (2549 : 106-108) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอุตสาหะในการเรียนมี 2 ตัว คือ ตัวแปรมุ่งอนาคตและตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครอง และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน คือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน เนื่องจากความมานะอุตสาหะในการเรียนมีความสำคัญต่อเยาวชนการที่จะพัฒนาความมานะอุตสาหะในการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมานะอุตสาหะในการเรียน ดังนี้

ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถทางปัญญาในการมองอนาคตข้างหน้าของเยาวชน ที่เกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ การตัดสินใจแสวงหา ดำเนินการตามเป้าหมาย การรู้จักเลือกที่จะกระทำ แก่ปัญหาและรอคอย มีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อประสบความสำเร็จในอนาคต ดังเช่นที่ ลัดดา ทวี (2540 : 16) กล่าวว่า การคิดเชิงอนาคตหรือลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นผลดีหรือเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งสามารถ วางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

แรงจูงใจ เป็นพลังผลักดันภายในตัวนักเรียนซึ่งจะเป็นตัวกำหนด ทิศทาง และระดับพฤติกรรม ทำให้ดำเนินกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคนมีพลังมากขึ้น และดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุความต้องการของตนเอง ดังเช่นที่ มธุรส สว่างบำรุง (2542 : 218) ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า เป็นกระบวนการที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้มีการตอบสนองอย่างมีทิศทาง และดำเนินไปสู่เป้าหมาย (Goal) ตามความต้องการ แรงจูงใจอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในอินทรีย์ของบุคคลได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ แรงขับ เจตคติ หรือเกิดจากสิ่งเร้า

ภายนอกมากระตุ้นได้แก่ เครื่องล่อ (Incentive) ความต้องการของกลุ่ม เป็นต้น เมื่อบุคคลสามารถตอบสนองและไปสู่จุดมุ่งหมายได้ก็จะทำให้ความเข้มของแรงจูงใจลดลงและเปลี่ยนเป้าหมายในการแสดงพฤติกรรมต่อไป

เจตคติต่อการเรียน เป็นความคิด ความเชื่อหรือความรู้สึกรักของนักเรียนที่มีต่อความสำคัญ ของการเรียน คุณค่าของการเรียน และประโยชน์ต่อการเรียน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่างๆที่มีต่อการเรียนของนักเรียน ดังเช่นที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 237) กล่าวว่าเจตคติเป็นความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกความเชื่อฝังใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด มักจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับรู้หรือประเมินผู้คน เหตุการณ์ในสังคม จะเกิดอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างควบคู่กับการรับรู้ นั้น และมีผลต่อความคิดและปฏิกิริยาในใจ เจตคติจึงเป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยง่าย แต่มีความโน้มเอียงที่จะเป็นพฤติกรรมภายในมากกว่าพฤติกรรมภายนอก

สภาพแวดล้อมทางการเรียน เป็นสภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลต่อนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมทางการเรียนเป็นการกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาดนเองทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังเช่นที่ วิทฮอล (Witthall. 1949 : 347 อ้างถึงใน ชุตินัน ศรีแก้ว. 2546 : 34) กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจดี อารมณ์แจ่มใสกระฉับกระเฉง มีความสนใจในการเรียน ย่อมช่วยเสริมให้เรียนรู้ได้ดี และมากขึ้น

ความคาดหวังของผู้ปกครอง เป็นการรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการรับทราบความคิดและการกระทำของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังเช่นที่ สมคิด บุตรสนม (2541 : 97) ได้ศึกษาพบว่า ความคาดหวังจากผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน และสามารถทำนายลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนได้

จากการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2553) คือมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกวิชา ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนขาดความมุ่งมั่น ทุ่มเท ตั้งใจจริงในการเรียน ขาดความสม่ำเสมอในการฝึกฝนพัฒนาดนเอง ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่สนใจกิจกรรมการเรียน ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน ไม่ทำการบ้าน ไม่ทบทวนบทเรียน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการแสดงถึงการขาดความมานะอดุสาหะในการเรียน นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าว ยังเกี่ยวข้องกับปัญหาครอบครัวของ

นักเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่สูงจนเกินไป อาจทำให้นักเรียนรู้สึกกดดัน อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

ในการพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชนเกิดความมานะอดสาหะในการเรียนนั้น จำเป็นที่จะต้องทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียน ซึ่งการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์อภิมวล (Path Analysis) เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่อธิบายได้ว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลทางตรง และทางอ้อมต่อความมานะอดสาหะในการเรียน และส่งผลมากน้อยในระดับใด และเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย พยากรณ์และควบคุมปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 : 113) ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรทางการศึกษา จึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีความมานะอดสาหะในการเรียนเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่เหมาะสมของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียน ควรจะมีรูปแบบเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จำนวน 7,881 คน จาก 60 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 จำนวน 380 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรอิสระ ที่เป็นตัวแปรแฝง จำนวน 5 ตัว ได้แก่

2.1.1 ลักษณะมุ่งอนาคต วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่

- 1) การคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำ
- 2) การแก้ปัญหาและการวางแผน
- 3) การรู้จักรอคอยและมีความเพียรพยายาม

2.1.2 แรงจูงใจ วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่

- 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
- 3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ

2.1.3 เจตคติต่อการเรียน วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่

- 1) ความรู้เชิงประเมิน
- 2) ความรู้สึก
- 3) แนวโน้มพฤติกรรม

2.1.4 สภาพแวดล้อมทางการเรียน วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัว ได้แก่

- 1) ลักษณะทางกายภาพ
- 2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
- 3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

2.1.5 ความคาดหวังของผู้ปกครอง วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน

3 ตัว ได้แก่

- 1) ความคาดหวังในการเรียน
- 2) ความคาดหวังในความประพฤติ
- 3) ความคาดหวังในการเลือกอาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม ที่เป็นตัวแปรแฝง จำนวน 1 ตัว ได้แก่ ความมานะอดทนสาหะในการเรียน วิเคราะห์ได้จากตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัว ได้แก่

- 2.2.1 ความกระตือรือร้นในการเรียน
- 2.2.2 ความตั้งใจในการทำงานตามที่ครูกำหนด
- 2.2.3 การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
- 2.2.4 การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความมานะอดทนสาหะในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านการเรียนที่แสดงถึงความตั้งใจ ความเอาใจใส่ ความอดทน ความกระตือรือร้น ความพยายามและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ต้องเผชิญในการเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่

1.1 ความกระตือรือร้นในการเรียน หมายถึง การที่มีความตื่นตัว กระฉับกระเฉง รีบเร่ง แคล่วคล่องว่องไว สนใจในกิจกรรมการเรียน หมั่นศึกษาหาความรู้และทำกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน

1.2 ความตั้งใจในการทำงานตามที่ครูกำหนด หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายาม ความมุ่งมั่น ความอดทน ความเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบ ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เสร็จทันเวลาที่กำหนด

1.3 การแสวงหาความรู้เพิ่มเติม หมายถึง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการชวนชวนหาความรู้เพิ่มเติม เช่น การอ่านหนังสือมือมีเวลาว่าง

1.4 การแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียน หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการเรียนให้ดีขึ้น ด้วยความรอบคอบ เช่น การทำการบ้านให้ผิดน้อยลง

วัดได้จากแบบวัดความมานะอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนที่พัฒนาจากแบบวัดของจงลักษณ์ สีหาราช (2548)

2. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถทางปัญญาในการมองอนาคตข้างหน้าของเยาวชนที่เกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ การตัดสินใจแสวงหา ดำเนินการตามเป้าหมาย การรู้จักเลือกที่จะกระทำ แก้ปัญหาและรอคอย มีความเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อประสบความสำเร็จในอนาคต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่

2.1 การคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำ หมายถึง ความสามารถในการคาดคะเน แนวโน้มของเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะก่อให้เกิดผลดี มีประโยชน์เกี่ยวกับการเรียน เห็นความสำคัญของอนาคต และตัดสินใจเลือกกระทำได้อย่างเหมาะสม

2.2 การแก้ปัญหาและการวางแผน หมายถึง ความสามารถในการตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงาน เพื่อให้งานนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องเป็นขั้นตอนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ รู้ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผน มีการตัดสินใจที่รอบคอบในการเรียน รู้จักแก้ปัญหาจนทำให้ประสบความสำเร็จ

2.3 การรู้จักรอคอยและมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จในอนาคต หมายถึง การรู้จักมีสติ สามารถควบคุมตนเอง ไม่ผลีผลาม ไม่รีบร้อน รู้จักคิด รู้จักเลือกทำ รู้จักอดทน มีความขยัน รู้จักรอคอยผลที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการเรียน และประกอบอาชีพ เพื่อความสำเร็จในอนาคต

วัดได้จากแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่พัฒนาจากแบบวัดของหทัยรัตน์ รุ่งชนศักดิ์ (2552)

3. แรงจูงใจ หมายถึง พลังผลักดันภายในตัวนักเรียนซึ่งจะเป็นตัวกำหนด ทิศทาง และระดับพฤติกรรม ทำให้ดำเนินกิจกรรมของนักเรียนแต่ละคนมีพลังมากขึ้น และดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุความต้องการของตนเอง ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการที่จะสำเร็จในสิ่งที่ตนเองมุ่งหวัง มีความตั้งใจในการเรียนโดยมุ่งหวังจะประสบความสำเร็จ

3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ หมายถึง ความต้องการให้บุคคลอื่นมีความรู้สึกทางบวกกับตน มีมิตรภาพที่ดีต่อกันมีความรักใคร่ชอบพอก และให้การยอมรับนับถือ

3.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ หมายถึง ความต้องการมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ต้องการเอาชนะผู้อื่นด้วยความถูกต้องหรือมีความเป็นเลิศมากกว่าคนอื่น

วัดได้จากแบบวัดแรงงูใจที่พัฒนาจากแบบวัดของ นวรัตน์ ประทุมตา (2546)

4. เจตคติต่อการเรียน หมายถึง ความคิด ความเชื่อหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อความสำคัญของการเรียน คุณค่าของการเรียน และประโยชน์ต่อการเรียน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีต่อการเรียนของนักเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ได้แก่

4.1 ความรู้เชิงประเมิน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจที่บอกถึงการเห็นความสำคัญ คุณค่า ประโยชน์ที่มีต่อการเรียน เพื่อเป็นเหตุผลที่จะสรุปความ และรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินของผลการเรียน

4.2 ความรู้สึก หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก หรือทัศนคติต่อการเรียนที่บอกถึงความชอบ ความพอใจที่มีต่อการเรียน และประเมินการเรียนนั้นแล้วว่า ชอบ ไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ

4.3 แนวโน้มพฤติกรรม หมายถึง ความพร้อม หรือ โน้มเอียงที่จะมีพฤติกรรมปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อการเรียนในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง สนับสนุน หรือคัดค้าน การตอบสนองจะไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้สึกของตนเอง

วัดได้จากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนที่พัฒนาจากแบบวัดของ เนตรชนก พุ่มพวง (2546)

5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลต่อนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

5.1 ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่

5.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ การถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน ความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน เช่น เสียง กลิ่น

5.1.2 สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเมื่อเทียบกับจำนวนครูผู้สอนและนักเรียน ความทันสมัย คุณภาพการใช้งาน

5.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครูทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ความสนใจนักเรียนของครู ความสัมพันธ์ที่ดีทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง การสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น

5.2.1 การปฏิบัติของครูที่มีต่อนักเรียนได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็นและให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียน ให้คำปรึกษา แนะนำในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

5.2.2 การปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งแนะของครูเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย การซักถาม การแสดงความคิดเห็น และการปรึกษาเมื่อมีปัญหา ในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

5.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านการเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน

วัดได้จากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่พัฒนาจากแบบสอบถามของเนตรชนก พุ่มพวง (2546)

6. ความคาดหวังของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการรับทราบความคิด และการกระทำของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ของผู้ปกครองหรือต้องการให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน มีความคาดหวังในการเรียน ความประพฤติที่ดี และมีการเลือกอาชีพการงานที่ดีในอนาคต ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ

6.1 ความคาดหวังในการเรียน หมายถึง ความคิด และการกระทำของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนตั้งใจเรียน ขยันหมั่นเพียร มานะ อดทน รับผิดชอบการเรียน มีผลการเรียนดี

สามารถเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันที่เป็นที่ยอมรับของสังคม

6.2 ความคาดหวังในความประพฤติ หมายถึง ความคิดและการกระทำของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนเป็นเด็กดี สุขภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะ มีนิสัยไม่ก้าวร้าว ไม่เกรง เชื้อพียงพ่อแม่ คบเพื่อนนิสัยดี ไม่เล่นการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่เที่ยวเตร่ มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ควบคุมตนเองได้ ช่วยเหลืองานบ้าน

6.3 ความคาดหวังในการเลือกอาชีพ หมายถึง ความคิด และการกระทำของผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนเลือกเรียนสาขาที่สามารถประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงชีพในอนาคตได้ มีอนาคตที่มั่นคง มีรายได้ดี เป็นอาชีพที่สร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล มีความก้าวหน้าในอนาคตสูง

วัดได้จากแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่พัฒนาจากแบบสอบถามของหทัยรัตน์ รุ่งชนศักดิ์ (2552)

7. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ หมายถึง รูปแบบที่มีเส้นโยงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่เป็นทั้งตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายในไปยังตัวแปรผลที่เป็นตัวแปรภายใน

8. ข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายถึง ข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้แสดงความคิดเห็นด้วยการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของตัวแปรแฝงผ่านตัวแปรที่สังเกตได้

9. ตัวแปรแฝง หมายถึง ตัวแปรที่ไม่สามารถวัดค่าออกมาได้โดยตรง จำเป็นต้องวัดค่าผ่านตัวแปรที่สังเกตได้แทน

10. ตัวแปรสังเกตได้ หมายถึง ตัวแปรที่แสดงผลหรือพฤติกรรมการแสดงออก ซึ่งสามารถวัดและแปลค่าออกมาเป็นตัวเลขได้

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้รู้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. เป็นแนวทางในการพัฒนาความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ